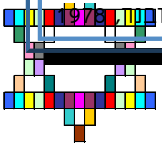
יום ד', כ"ט ב תשס"ו (29 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1973

"**דע את עמך**" [המשך המסע לקהילות תפוצות ישראל]

<u>איטליה</u> – *יהדות איטליה היא אחת העדות השונות ביותר בפסיפס היהודי. בעצם, העדות שבחלק הדרומי והדרום-מזרחיות של אירופה שונות בלא-מעט מאלו ברוב מקומות פזורנו בעולם – גם בשפה, גם בנוסח התפילה, גם במנהגים השונים שלהם. נוסיף לכך שאיטליה, קהילה בין הוותיקות בעם ישראל וקטנה במימדיו הגשמיים, אך ענק בפן הרוחני שלה – היא יצרה גדולים בתולדות העם כגון הרמח"ל והשד"ל - ומדובר על ציבור יוצא-דופן, קהילה שתמיד משך את תשומת לבי. בעוד שבדף כה קצר אי אפשר לספר את הכל, בכ"ז נוסיף את הקטע הבא:*

מעמדם המשפטי של יהודי איטליה איננו שונה היום מזה של שאר האזרחים. אין שום משרה - ציבורית או ממשלתית או אחרת - אליה לא יוכל יהודי להגיע, על פי החוק, בשל יהדותו. מסדיר החוק, בצורה מפורטת ביותר, את מעמדן המשפטי של הקהילות היהודיות במדינה. על פי החוק משנת 1930, כל יהודי הוא באופן אוטומאטי רשום בקהילה היהודית המקומית, אליה הוא חייב לשלם מסים ואל משמעתה הוא חייב לסור.

אין אפוא אפשרות לייסד באיטליה קהילות נפרדות (אורתודוקסיות, רפורמיות וכד') כשם שהיה ברוב הארצות, וכשם שעדיין נעשה בעיקר בצפון-אמריקה. בכל עיר שבאיטליה, שבה חי לפחות מספר מסוים של יהודים, חייבת להתארגן קהילה יהודית מוכרת על ידי השלטונות, וזו מסונפת אל "**איגוד הקהילות היהודיות האיטלקיות**", שהוא ארגון-גג היושב ברומא. גם תפקידי ארגון זה קבועים על פי החוק משנת 1930. הוא חייב בין השאר לייצג את כלל הציבור היהודי באיטליה לפני השלטונות, הוא מפקח על עבודת הקהילות ועל תקציביהן, הוא דואג לפעילות תרבותיות כלליות, הוא אחראי למינוי הרבנים וכדומה.

אמנם, במציאות, אין הקהילות וארגונן מהווים מסגרת כה נוקשה ומקיפה כפי שיוצא מלשון החוק, אך מעמד חוקי מיוחד זה, הוא **מן הדברים האופייניים ביותר** של הקיבוץ היהודי באיטליה, והוא כמובן משפיע באופנים שונים על חייו החברתיים והרוחניים.
עובדה אחרת, הקובעת במידה רבה את דמותה של יהדות איטליה כיום ואת חולשותיה, היא פיזורם הגיאוגרפי הרב של היהודים על פני המדינה. 30,000 יהודים יושבים ביותר מ- 30 ערים או עיירות שונות, ומהם כ- 20,000 ב- 2 הערים הגדולות שבמדינה **רומא** ו**מילאנו** (שהן מרוחקות זו מזו 730 קילומטר, הווי אומר שמונה שעות נסיעה ברכבת מהירה). אם נוסיף עוד 4-5 קהילות, שבהם יושבים בסך הכל כ- 6000 יהודים, יוצא ששאר היהודים – כ- 5000 במספר - מפוזרים ביותר מ- 20 מקומות, בהם תמצא "קהילות" ננסיות של כמה עשרות משפחות, או פחות מזה. נקל אפוא להבין באילו קשיים גיאוגרפיים עצומים נתקל כל המבקש לקיים מסגרת ארגונית או פעולה תרבותית משותפת, למספר כה קטן של יהודים המפוזרים במקומות כה רבים וכה מרוחקים זה מזה. כה קטן של יהודים המפוזרים במקומות כה רבים וכה מרוחקים זה מזה.

****

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום <u>רביעי</u>
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', כ"ט ב תשס"ו (29 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

...ובדרך להבליט עוד יותר את הייחודיות של יהודי איטליה, שמחד מאד שומרים על הזהוי היהודי שלהם ומאידך נמצאים בסכנת התבוללות מתמדת בגלל הפיזור שלהם בתוך איטליה, התרומה הנ"ל מאחד מכם: [תודה ל-י.ז.]

אחרי החתונה שלנו לפני כמעט 30 שנה, אשתי ואני נסענו לטיול באירופה, בשביל אשתי זו היתה הפעם הראשונה על האדמה הארורה הזאת. התחלנו את המסע (תרמיל על הגב וכו') באיטליה.
ברומה התפללתי בערב הראשון בבית הכנסת הגדול בעיר. הגבאי ניגש אלי ושאל את השאלות המקובלות.
ואני שאלתי כמובן את מה שיהודי דתי בעיר זרה צריך לדעת.
לאחר מכן שאלתי את הגבאי האם הוא יהודי איטלקי או "יבוא" מפולין או לוב.
האיש נפגע מאוד והסביר:
יהודי איטליה מתחלקים למספר קבוצות: 1) מלפני טיטוס, 2) אחרי טיטוס, 3) מגורשים מספרד, 4) אשכנזים 5) יוצאי לוב.
והוא כמובן היה שייך לאליטה – דהיינו, היהודים שהגיעו לרומה לפני טיטוס. זה ייחוס!

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל